

Asia: VN/10058/2020, STM053:00/2020

Lausuntopyyntö esityksestä kontaktien jäljityssovelluksen käyttöönotosta Covid-19-epidemian hallinnan tueksi

Kysymykset

1. Muistiossa esitellään mobiilisovellus tukemaan tartuntatautien jäljitystyötä ja tartuntaketjujen katkaisemista. Onko tämä tarkoituksenmukainen tapa jäljittää tartuntaketjuja?

kyllä pääosin

Avoimet huomiot koskien kysymystä 1

Tietoturvallinen mobiilisovellus on hyvä lisä tartunnanjäljityksessä. Asiaan liittyy kuitenkin monta huomioon otettavaa asiaa etenkin käytännön hoitotyön näkökulmasta. Tartuntataudeista vastaava lääkäri tekee merkittävän virkapäätöksen henkilön liikkumisvapauden rajoittamiseksi. Jos mobiilisovelluksella saadaan henkilön kontaktit tietoon, niin sen pitää tapahtua nopeasti ja luotettavasti. Kontaktien eli mahdollisesti altistuneiden tiedot on saatu sairastuneelta puhelimesta nopeasti. Jos on ongelmia tavoittaa altistunutta henkilöä puhelimitse, heille on laitettu tekstiviestillä soittopyyntö. Mobiilisovellus ei tuone tähän lisäarvoa.

2. Onko esityksessä asianmukaisesti otettu huomioon henkilötietojen ja yksityisyyden suojaan liittyvät näkökohdat?

kyllä pääosin

Avoimet huomiot koskien kysymystä 2

-

3. Onko muistiossa tunnistetut lainsäädäntömuutokset riittävät?

kyllä pääosin

Avoimet huomiot koskien kysymystä 3

Tietosuojalain 5 ja 6 §:n mukaan, kun henkilötietoja käsitellään tietosuojasetuksen 6 artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitetun suostumuksen perusteella ja kyseessä on tietosuojasetuksen 4 artiklan 25 kohdassa tarkoitettujen tietoyhteiskunnan palvelujen tarjoaminen suoraan lapselle,

lapsen henkilötieto-jen käsittely on lainmukaista, jos lapsi on vähintään 13-vuotias. Näin ollen, jos kysymyksessä on terveydentilaa koskeva tieto, tulee ottaa huomioon mitä potilaan asemasta ja oikeuksista annetun lain 9 §:n 2 momentissa säädetty alaikäisen oikeus päättää terveydentilaansa koskevien tietojen luovuttamisesta.

4. Mahdolliset yksilöidyt säädösmuutosehdotukset

-

5. Mitä hyötyjä arvioitte sovelluksella olevan ja mille tahoille?

Jäljitystyötä tehostavista lisätyökaluista on todennäköisesti käytännössä hyötyä. Tällä hetkellä jäljitystyötä tekevät useat terveydenhuollon ammattilaiset. Mikäli riittävän moni ottaa sovelluksen käyttöön ja sen tuottamien altistusepäilyjen perusteella voidaan ehkäistä jatkotartuntoja tämä osaltaan hidastaa epidemian leviämistä. Järjestelmän kustannus on pieni verrattuna nykyiseen toimintatapaan.

6. Millaisia riskejä valmisteluun tai sovelluksen käyttöön voi kohdistua?

-

7. Muut huomiot muistiosta ja liitteestä. Voit esittää myös näkemyksiä jäljitysprosessissa tarvittavaan tiedonhallinnan ja tietojärjestelmien kehitykseen.

Järjestelmä on toteutettava ilman keskitettyä, puhelinnumeron tai muun yksilöivän henkilötunnisteen käyttöä, sillä muuten se ei ole pseudonymisoitu kokonaisuudessaan vaan sisältää avaimen pseudonymisoinnin purkamiseksi.

Järjestelmän käyttäminen perustuu käyttäjien suostumukseen. Esityksessä arvioidaan, että tarvittava peitto 3.3 miljoonaa käyttäjää. Onko realistista, että suostumus saadaan riittävältä osalta kansasta? Onko esim. riskiryhmillä, vastaanottokeskuksissa jne. oikeasti mahdollisuus joko ladata sovellusta, tai saada esityksessä mainittuja muita puettavia tms. vastaanottimia? Riskinä että tavoitetaan se osa ihmisistä, joka muutoinkin huolehtii asioistaan ja pystyy kontaktinsa kertomaan.

Käyttäjien luottamuksen säilyttämiseksi sekä virhetulkintojen estämiseksi olisi pitäydettävä pelkässä jäljit-tämistoiminnossa eikä tehdä sovelluksesta "luotettavan terveystiedon" kanavaa. Mikä tahansa muu kuin toimenpiteitä edellyttävä viesti saattaa johtaa reilun kolmen miljoonan käyttäjän keskuudessa valtavaan määrään turhia yhteydenottoja.

